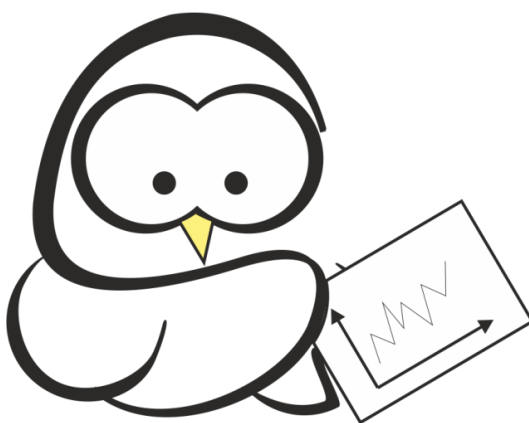

Kurs walutowy

Wiedza o gospodarce

2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Zachodniopomorska
Szkoła Biznesu
w Szczecinie

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Kurs walutowy

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Rynek walutowy	3
3. System kursowy walut	4
4. Kurs kupna i kurs sprzedaży waluty.	5
5. Ryzyko kursowe	5
6. Wprowadzenie płynnych kursów walutowych w Polsce.	8
7. Podsumowanie	11
8. Literatura	11

Kurs walutowy

1. Wstęp

Każdy kraj ma swoją walutę, którą płaci się za zakupiony towar i usługi. Jeśli wybieramy się na wycieczkę za granicę, musimy zadbać o to, żeby zaopatrzyć się w walutę obowiązującą w danym kraju, bowiem waluta ta jest oficjalnym środkiem płatniczym.

Cena, którą płacimy za zakupioną walutę, jest różna w różnych okresach. Co jest tego przyczyną? Dowiesz się podczas lekcji poświęconej kursowi walutowemu.

Dodatkowo przedmiotem naszych zainteresowań będzie:

- wymienialność walut,
- rodzaje kursów walutowych,
- różnica pomiędzy ceną zakupu i sprzedaży waluty,
- wpływ kursu walutowego na import i eksport oraz wewnątrzwspólnotowe dostawy.

W ostatnich latach jesteśmy świadkami znaczących wahań na rynku walutowym. Przeanalizujemy je i zastanowimy się, jakie ma to znaczenie dla nas jako konsumentów na globalnym rynku.

2. RYNEK WALUTOWY

Jest specyficzną formą rynku o międzynarodowym zasięgu. Nie istnieje on w sensie fizycznym i nie ma lokalizacji geograficznej. Przedmiotem wymiany na tym rynku jest waluta. Większość z nich można kupić w kantorze lub w banku. Przedmiotem wymiany są najbardziej popularne waluty, jak np. euro, dolar amerykański, funt brytyjski, czyli waluty krajów o znaczących gospodarkach. Zagadnienie rynku walutowego jest istotne, ponieważ wiele przedsiębiorstw działa na rynkach międzynarodowych. Również dla nas – np. jako turystów – nie pozostaje ono bez znaczenia. Kiedy wybieramy się na wycieczkę za granicę, interesuje nas, za jaką kwotę nabędziemy obcą walutę.

Uczestnikami rynku walutowego są:

- rządy i instytucje rządowe;
- banki komercyjne, które zawierają między sobą transakcje walutowe i jednocześnie dokonują ze swoimi klientami detalicznych transakcji kupna-sprzedaży walut;
- importerzy, eksporterzy, inwestorzy, firmy międzynarodowe, turyści zagraniczni;
- spekulanci, którzy czerpią korzyści wynikające z oczekiwanej zmiany kursu walut;
- banki centralne, które wykorzystują rynek walutowy w celu nabycia potrzebnych walut zagranicznych lub upłynnienia ich rezerw. Banki centralne mogą niekiedy wywierać wpływ na rynek walutowy i doprowadzić do pożądanej zmiany kursu walutowego. Sprzedają one lub skupują walutę w celu zapobiegania nadmiernemu wzrostowi bądź spadkowi danej waluty. Działanie takie nazywa się interwencją. Motywem działania jest polityka rządowa, a nie cele komercyjne.

Wartość waluty danego kraju jest nam znana, kiedy poznamy kurs danej waluty. **Przez kurs walutowy powszechnie rozumie się stosunek, w jakim dokonuje się wymiany określonej ilości danej waluty na jednostkę innej waluty.** W gospodarce rynkowej kurs walutowy jest zatem ceną pieniądza zagranicznego, która jest płacona w walucie krajowej za jednostkę waluty zagranicznej lub waluty zagranicznej za jednostkę waluty krajowej. Na przykład w relacji złotego do euro oznacza on, ile złotych należy zapłacić za jedno euro: 4,2 PLN/EUR.

Kurs walutowy

Podobnie jak w przypadku innych rynków, na rynku walutowym działa prawo popytu i podaży. Jedni chcą kupić dolary lub euro, inni chcą je sprzedać. Jeżeli ktoś chce kupić dolary, oznacza to, że zgłasza on popyt na określoną ilość dolarów i informuje o podaży określonej ilości złotych. Zwiększony popyt na waluty obce oznacza zwiększoną podaż złotych i na odwrót. Jeśli dominuje popyt na waluty obce, kurs walutowy będzie wzrastał. Jeśli ludzie nie chcą (nie potrzebują) waluty obcej i wolą naszą walutę, kurs spada. W praktyce jest tak, że kurs naszej waluty ciągle zmienia się w relacji do innych walut światowych.

Kurs waluty spełnia dwie ważne funkcje: **informacyjną** i **cenotwórczą**.

Funkcja informacyjna - Przejawia się w tym, że kurs waluty służy do przeliczania cen zagranicznych na ceny krajowe i odwrotnie. Ponadto kurs walutowy informuje o sile danej gospodarki. Im ta gospodarka silniejsza (im szybciej rośnie wydajność pracy), tym mocniejsza jest waluta. Wiąże się to z postrzeganiem danego kraju jako stabilnego i stwarzającego szansę na dalszy rozwój gospodarczy.

Funkcja cenotwórcza - Przejawia się w tym, że kurs waluty wpływa bezpośrednio na ceny towarów w handlu zagranicznym oraz pośrednio na ceny towarów przeznaczonych na rynek wewnętrzny. W jaki sposób się to dzieje? Jeśli sprowadzamy z zagranicy lekarstwa, to wzrost wartości waluty obcej automatycznie spowoduje wzrost cen tych lekarstw. Właściwie każdorazowo taki wzrost powoduje przerzucenie wszelkich konsekwencji finansowych na finalnego nabywcę.

3. System kursowy walut

Kurs walutowy kształtuje się w ramach systemu kursowego.

Systemy kursowe można klasyfikować według rozmaitych kryteriów. Na podstawie kryterium zmienności kursu walutowego wyodrębnia się dwie grupy systemów kursowych: **system kursu stałego i zmiennego**. W Polsce obowiązuje płynny kurs walutowy.

Ceny obowiązujące danego dnia za daną walutę ustalane są i publikowane przez Narodowy Bank Polski. Możesz je przeanalizować, korzystając z tabel kursów NBP publikowanych na stronie www.nbp.pl. Znajdziesz tam:

- tabele kursów średnich,
- tabele kursów kupna i sprzedaży.

Uwaga!

Kurs kupna i sprzedaży podawany w tabelach NBP może i zazwyczaj różni się od cen proponowanych w kantorach i w bankach komercyjnych.

Przykład:

Jeśli NBP poda kurs kupna euro 4,2902 zł, a sprzedaży 4,3767 zł, to w bankach komercyjnych i kantorach spotkamy się np. z kursem: kurs kupna 4,2406 zł, kurs sprzedaży 4,5511 zł. Różnica pomiędzy ceną zakupu a ceną sprzedaży walut jest znacząca, na czym zarabiają kantory i banki.

Kurs walutowy

Dla walut powszechnie używanych w rozrachunkach NBP ustala kursy codziennie w dni robocze. Są to **BIEŻĄCE KURSY**. Oznacza to, że wartość zarówno naszej waluty, jak i walut obcych bardzo szybko może zmienić się w krótkim okresie. Z sytuacją taką mieliśmy do czynienia w 2008 roku. W lipcu 2008 roku średni kurs euro wynosił około 3,2 zł, a z końcem 2008 roku już 4,17 zł. W lutym 2008 roku średni kurs wynosił nawet 4,8 zł. Sytuacja zmieniała się więc dynamicznie.

4. Poza kursem średnim mamy jeszcze **KURS KUPNA** i **KURS SPRZEDAŻY WALUTY**.

Kurs ten jest istotny w wymianie międzybankowej i w transakcjach dokonywanych między przedsiębiorstwami.

KURS KUPNA jest zawsze **niższy** niż **KURS SPRZEDAŻY**. Dotyczy to zarówno NBP, banków, jak też kantorów. Kursy kupna i sprzedaży banków komercyjnych (innych niż NBP) oraz kantorów mogą i zazwyczaj różnią się (niekiedy dość znacząco) od kursów publikowanych przez NBP. Kurs kupna waluty jest to kurs, po jakim bank (kantor) kupuje od klientów walutę. Kurs ten jest również wykorzystywany do określenia zadłużenia w walucie w przypadku kredytów w walutach obcych.

Przykład:

Klient pan Jan Nowak zaciąga kredyt we frankach szwajcarskich na kwotę 100 000 PLN. W dniu zaciągnięcia kredytu kurs sprzedaży CHF w banku wynosi 2,30 PLN. Klient oblicza sobie zatem, jaką kwotę CHF jest winny bankowi. Według klienta jego zadłużenie wynosi $100\,000 : 2,3 = 43\,478,26$ CHF. Bank oblicza jednak inaczej zadłużenie. Bierze pod uwagę **NIE KURS**, po jakim **KLIENT „ZAKUPIŁ”** walutę, czyli kurs sprzedaży, ale kurs, po jakim bank będzie kupował od klienta walutę w trakcie spłaty kredytu. Kurs kupna w dniu zaciągnięcia kredytu wynosi 2,1 zł i według banku pan Nowak jest bankowi winny 47 619,05 CHF.

Czy dostrzegasz różnicę? Wynosi ona ponad 4 000 franków! Podany przykład jest bardzo uproszczony. Pominięto w nim kwestię wahań kursowych, co w trakcie spłaty kredytu dodatkowo może spowodować wzrost kwoty, którą klient będzie musiał spłacić bankowi.

5. Ryzyko kursowe

W płynnym systemie kursowym, jaki obecnie obowiązuje w Polsce, mamy do czynienia z **RYZYSKIEM KURSOWYM**. Nie wiemy, jaką wartość będzie miała waluta za kilka dni, a już na pewno trudno określić jej wartość za kilka miesięcy czy kilka lat. Wpływ na wartość waluty ma wiele czynników, o których będziemy mówić w dalszej części lekcji. Niewątpliwie jeśli zaciągamy długoterminowe zobowiązania, ryzyko kursowe jest wyższe niż w przypadku zobowiązań podjętych na krótki okres. Oznacza to, że wartość zobowiązań zaciągniętych przez nas w walucie obcej może radykalnie wzrosnąć w czasie. Może też zmaleć, co oznaczałoby spadek naszego zadłużenia. Niemniej jednak **PAMIĘTEJ**, że zobowiązania zaciągane w walutach obcych **ZAWSZE** wiążą się z **RYZYSKIEM KURSOWYM**. Należy o tym pamiętać i brać pod uwagę możliwość wzrostu ceny waluty obcej, w której zaciągamy zobowiązania. Oznacza to, że **MUSIMY** być przygotowani na ewentualną spłatę naszego zobowiązania w wartości wyższej, niż zobowiązanie to zaciągnęliśmy.

Kurs walutowy

Wzrost wartości waluty oraz spadek wartości waluty mają swoje fachowe nazwy. Są to:

- **aprecjacja** – czyli wzrost wartości waluty krajowej względem waluty zagranicznej w systemie płynnych kursów walut; oznacza ona wzrost siły nabywczej danego pieniądza w rozliczeniach międzynarodowych;
- **deprecjacja** – czyli spadek wartości waluty krajowej względem waluty zagranicznej w systemie płynnych kursów walut. Deprecjacja (dewaluacja) oznacza obniżenie siły nabywczej danego pieniądza w rozliczeniach międzynarodowych.

Światowy system płynnych kursów walutowych istnieje od około 40 lat.

W historii rozwoju pieniądza możemy wyróżnić okresy, kiedy kurs walutowy nie istniał, bowiem funkcję waluty spełniały towary. Z biegiem czasu przejęły ją metale szlachetne. W **systemie pieniądza kruszcowego** kurs wymiany był określony przez zawartość kruszcu w monetach oraz jego próbę.

W większości krajów europejskich do końca XVIII wieku zarówno srebro, jak i złoto na równi uczestniczyły w obiegu pieniężnym. Taki system pieniężny nazywa się **BIMETALIZMEM**. Przekształcił się on w drugiej połowie XIX wieku w system waluty opartej wyłącznie na złocie – **MONOMETALIZM**. Prawnym środkiem płatniczym był tylko jeden kruszec. Nominał pieniądza odpowiadał wartości zawartego w bilonie kruszcu. Jako pierwsza monometalizm wprowadziła Anglia po zakończeniu wojen napoleońskich w 1816 roku. Był to monometalizm złoty. Relacje złota do srebra kształtowała się jak 14,29 : 1. We Francji wprowadzono go prawie 100 lat później, w Stanach Zjednoczonych w pierwszej połowie XIX wieku, a w Niemczech w jego drugiej połowie.

Z czasem, obok pieniądza kruszcowego, pojawił się tańszy w produkcji i wygodniejszy w użyciu **PIENIĄDZPAPIEROWY**. Do I wojny światowej był on wymienialny na złoto. Początkowo przechowywali je złotnicy, a następnie banki. Jednostka monetarna danego kraju miała ustaloną przez władze państwowe wartość w złocie (parytet złota). W obiegu – obok złotych monet – były banknoty, które zaczęły wypierać monety. System ten nazywano **SYSTEMEM WALUTY ZŁOTEJ**.

Początkiem powojennego systemu walutowego było porozumienie z Bretton Woods (USA), zawarte w 1944 roku. W konferencji uczestniczyło 730 delegatów z 44 państw alianckich. Ustalono, że główną światową walutą będzie amerykański dolar. Był to okres, w którym wierzono, że o wartości waluty decyduje jej wymienialność na złoto. Ustalono więc, że uncja złota (ok. 31 gram) będzie kosztować 35 dolarów. Uczestnicy porozumienia mogli wymieniać dolary na złoto w amerykańskim banku centralnym.

Pozostałe waluty miały **szttywne kursy wobec dolara**. Notowania mogły odchyłać się zaledwie o 1 proc. Na straży nowego systemu walutowego stanęły istniejące do dziś dwie potężne instytucje: Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) oraz Bank Światowy.

Kurs walutowy

Kilka zasadniczych charakterystyk systemu z BrettonWoods:

1. Centralną walutą jest dolar.
2. Kurs walutowy jest niezależny od poziomu inflacji.
3. Wymienialność walut, czyli gwarancja odkupienia przez władze monetarne od innych banków centralnych własnej waluty za złoto, jeśli nie została ona zakupiona w celu dokonania płatności związanych z transakcjami bieżącymi.
4. Stabilność walutowa, polegająca na tym, że kursy walut narodowych mogły podlegać jedynie odchyleniom w przedziale +/- 1%.
5. Brak ryzyka kursowego.

System z BrettonWoods można nazwać **systemem stałego kursu walutowego** na bazie dolara USA. Ceny walut były sztywne i utrzymywane na danym poziomie przez banki centralne, dzięki posiadanym przez nie rezerwom walutowym lub kredytom z MFW.

Wzrastający deficyt płatniczy Stanów Zjednoczonych (nadwyżka importu) spowodował, że w sierpniu 1971 roku prezydent Nixon zawiesił zewnętrzną wymienialność dolara na złoto. Tym samym porozumienie z BrettonWoods wygasło. Większość krajów wchodzących w skład systemu wprowadziła ograniczone płynne kursy swoich walut do dolara, a następnie zaprzestała w ogóle ich utrzymywania.

Bezpośrednim następstwem rozpadu porozumienia z BrettonWoods było odejście od kursów stałych i wprowadzenie przez większość krajów **ograniczonych kursów płynnych**.

Pod koniec lat 80. XX w. wykształciły się trzy podstawowe systemy kursowe:

1. **System kursu nieograniczenie płynnego** – kształtuje się bez interwencji władz monetarnych.
2. **System kierowanego kursu płynnego** – władza monetarna interweniuje jedynie w sytuacji długoterminowego utrzymywania się znacznej różnicy między kursem rynkowym a kursem uznawanym przez bank centralny za właściwy dla waluty zagranicznej; kursy walut są więc częściowo zależne od popytu i podaży, a częściowo zdeterminowane przez interwencję banku centralnego danego kraju.
3. **System kursu centralnego** – władze monetarne utrzymują kursy waluty krajowej w stosunku do wybranej waluty zagranicznej (lub koszyka walut) na stałym poziomie.

Przy systemie kursów płynnych pojawia się ryzyko kursowe.

„Ryzyko walutowe jest jednym z poważnych problemów dla polskich przedsiębiorstw, nie tylko tych największych. Wahania walut potrafią znacząco zmniejszyć albo podnieść przychody firm. Przedsiębiorco! Pamiętaj, kiedy w kwietniu zawarłeś kontrakt na sprzedaż partii materiałów zagranicznej firmie za 10 tys. dol. ? Wtedy dolar kosztował ponad 4 zł, dziś – kiedy kontrahent odbiera towar, a ty dostajesz pieniądze – dolar jest wart 3,8 zł. Wartość twoich 10 tys. dol. w Polsce spadła, czyli straciłeś na różnicy kursowej... Niekorzystne kursy walut mogą poważnie zachwiać kondycją firmy”¹.

¹ Źródło: P. Maciejewicz, *Ostrożnie z walutami*, „Gazeta Wyborcza” z dnia 8.07.2003, , nr 157, s. 9, dodatek GOSPODARKA

Kurs walutowy

Powyższy przykład obrazuje spadek wartości waluty obcej względem waluty krajowej. Jest to niekorzystne dla eksporterów, ale korzystne dla importerów, którzy sprowadzają towary lub produkty z zagranicy. Kiedy wartość waluty obcej wzrośnie, koszt pozyskania surowców i materiałów z zagranicy będzie wyższy, przez co wzrośnie koszt produkcji. Opłacać się będzie jednak eksport.

Negatywne skutki wahań to przede wszystkim:

- zmniejszenie obrotów (eksportu albo importu),
- spadek przychodów,
- spadek opłacalności eksportu,
- spadek liczby turystów – w przypadku wzrostu wartości waluty w danym kraju.

Wahania kursów walutowych mogą być dla przedsiębiorstw korzystne lub nie, co zależy od tego, czy podmiot jest eksporterem, czy importerem.

Wiesz już, że większość krajów stosuje płynne kursy walutowe. Jednak i dla płynnych kursów walutowych wartość waluty jest przez coś lub przez kogoś określana. I nie mówimy tu o tym, że NBP podaje i publikuje kursy walut. Mówimy to o czynnikach wpływających na wartość waluty.

Kurs walutowy jest wypadkową popytu i podaży na daną walutę. Czyli istnieją podmioty, które są zainteresowane posiadaniem jakiejś waluty. To zainteresowanie wynika z kilku powodów:

- dana waluta jest od wielu lat (w sposób tradycyjny) uznawana za środek płatniczy w obrocie międzynarodowym (tak jest z dolarem);
- dana waluta uznawana jest za pewną i bezpieczną, co wynika z historii kraju – emitenta danej waluty (frank szwajcarski);
- dana waluta jest stosowana w obrocie przez kraj – potentata gospodarczego.

O cenie waluty decydują także:

- **czynniki wewnętrzne** dla poszczególnych krajów – emitentów walut;
- **czynniki zewnętrzne**, tendencje ogólnoświatowe:

Wartość waluty jest swoistym barometrem stanu gospodarki. Im lepsza sytuacja gospodarcza w danym kraju, im pozycja tego kraju na rynkach międzynarodowych jest silniejsza, tym wartość waluty jest wyższa. Nie bez znaczenia są czynniki zewnętrzne. Przypomnijmy, że po wybuchu konfliktu USA – Irak wartość dolara znacząco spadła. Zdziało się tak z powodu niepewności inwestorów, jak wojna się potoczy. Inwestorzy (banki, maklerzy) woleli nie inwestować w dolary.

6. Wprowadzenie płynnych kursów walutowych w Polsce miało miejsce nie tak dawno.

Gospodarka Polski po wojnie – właściwie do końca lat 80. XX wieku – to gospodarka centralnie planowana. Poza tym, że państwo wyznaczało kierunki rozwoju gospodarczego i utrudniało działalność prywatnym przedsiębiorcom, to zamykało też granice na wymianę międzynarodową z użyciem walut w wolnym obrocie. Dla przedsiębiorstw i dla obywateli waluta była **całkowicie niewymienialna**.

Kurs walutowy

Posiadanie walut obcych było zabronione, a kantory nie istniały. W sytuacji, kiedy ktoś wyjeżdżał za granicę (oczywiście za pozwoleniem), mógł wymienić nieco walut, a fakt ten odnotowywano w książeczce walutowej. Kurs walutowy przez wiele lat po wojnie był sztywny. Jednocześnie był on bezwzględnie obowiązujący w połączeniu z monopolem państwa na dysponowanie walutami obcymi.

Nie było kursu rynkowego, niemniej jednak funkcjonował tzw. czarny rynek walutowy. Oczywiście było to niezgodne z prawem. Nietrudno się domyślić, że czarnorynkowy kurs był zdecydowanie wyższy niż kurs oficjalny, co miało związek z ograniczoną podażą waluty.

Aż do roku 1989 polski system gospodarczy cechował się silnymi ograniczeniami nałożonymi przez państwo na wymianę walut. Istniał monopol dewizowy państwa. Takie rozwiązanie doprowadziło do pojawienia się czarnego rynku walutowego. Oficjalny kurs złotego był sztywny i był ustalany przez państwo. Obok niego funkcjonował nielegalny czarny rynek i kurs czarnorynkowy.

Ciekawostką jest, że począwszy 1972 roku w Polsce można było za dolary kupić towary w Peweksach (skrót od Przedsiębiorstwo Eksportu Wewnętrznego), powstałych w wyniku przekształcenia sklepów dewizowych banku PeKaO. Sprzedawany tam towar był niedostępny w powszechnym obrocie, w którym podlegał reglamentacji, były to np. wyroby cukiernicze i alkohol. Dostępny był też towar trudny do osiągnięcia w zwykłych sklepach, jak zabawki i sprzęt elektroniczny. Przez to marka Pewex była w czasach PRL-u synonimem towarów luksusowych. Rację bytu Peweksu zapewniała niewymienialność złotego oraz brak wolnego rynku, a celem przedsiębiorstwa był skup walut wymienialnych przez państwo.

Sytuację na rynku w owym czasie tak scharakteryzował prof. Leszek Balcerowicz: *„Spodlenie pieniądza osiągnęło szczególne formy i rozmiary w XX wieku, w socjalizmie. Kartki i przymusowe oszczędności ograniczały wymienialność złotego na towary, a skrajna reglamentacja dewizowa zlikwidowała jego wymienialność na inne pieniądze. W latach 50. samo posiadanie zagranicznych walut było w Polsce przestępstwem. Dopiero później niewydolny reżim gospodarczy postanowił pozyskiwać dewizy od ludności, której umożliwiono otwieranie kont dewizowych i którą wabiono Peweksami”².*

Po 1989 roku krajowy system walutowy przechodził zmiany, wykorzystując różne sposoby kształtowania kursu walutowego. Wiązało się to głównie z próbą ograniczenia szalejącej inflacji, która pod koniec 1989 roku wynosiła ponad 600%. Na początku był to kurs sztywny ustanowiony w stosunku do dolara. Następnie – w 1991 roku - zdecydowano o kursie nie tylko do dolara, ale do koszyka walut.

W ramach koszyka było pięć walut z procentowym udziałem:

- dolar – 45%,
- marka niemiecka – 35%,
- funt brytyjski – 10%,
- frank francuski – 5%,
- frank szwajcarski – 5%.

Koszyk ten obowiązywał do końca 1998 roku i odzwierciedlał strukturę polskiego handlu zagranicznego. Koszyk walutowy skutecznie niwelował wahania kursowe. Wraz z wprowadzeniem do obrotu bezgotówkowego euro dokonano odpowiedniej zmiany

² Źródło: „Wprost” z 10.2003, nr 1097.

Kurs walutowy

udziału walut w koszyku. Od stycznia 1999 roku euro stanowiło 55%, a dolar 45% wartości koszyka. Próba ustabilizowania gospodarki oraz jej przeprowadzenie do gospodarki wolnorynkowej poskutkowało całkowitą liberalizacją rynku walutowego oraz wprowadzeniem w pełni płynnego kursu walutowego. Miało to miejsce w 2000 roku. Wcześniej, bo w połowie lat 90., wprowadzono całkowitą wymienialność walut.

Jakie są wady i zalety obu systemów?

Jeśli dany kraj decyduje się na **szttywny kurs waluty**, ogranicza poziom ryzyka kursowego. Eksporterzy oraz importerzy mogą mieć pewność, że w określonej perspektywie kurs pozostanie na stałym poziomie. Ułatwia to planowanie i rozwój na obcych rynkach, na przykład poprzez sprzedaż swoich towarów.

Przyjęcie kursu sztywnego pozwala na „zaimportowanie” polityki monetarnej oraz niskiej inflacji z innego kraju. Jeśli bank centralny rzeczywiście utrzymuje sztywny kurs, to pieniądź krajowy nabiera wartości, tzn. staje się bardziej pożądanym środkiem dokonywania transakcji oraz przechowywania wartości. Oczywiście zawsze jego wiarygodność będzie trochę mniejsza niż waluty referencyjnej (np. dolara) ze względu na istnienie pewnego ryzyka, że sztywny kurs jednak może zostać zmieniony. Generalnie jednak w krajach, które przyjmują sztywny kurs, obserwuje się powrót do pieniądza krajowego w obrocie gospodarczym i spadek inflacji. W wyniku tego pojawiają się warunki do szybkiego rozwoju gospodarczego.

Sztywny kurs walutowy ma jednak i swoje wady. Główną z nich jest to, że przy sztywnym kursie może nastąpić realna aprecjacja (wzrost kursu waluty krajowej względem walut zagranicznych). Zagrożenie to jest szczególnie realne w przypadku powolnego spadku inflacji i przy wolniejszym niż u partnerów handlowych wzroście wydajności pracy. To z kolei ogranicza konkurencyjność eksportu i pogarsza saldo handlowe kraju.

Kurs płynny również ma swoje zalety i wady.

ZALETĄ jest to, że mechanizm kursu walutowego samoczynnie zmierza do równowagi bilansu płatniczego.

Płynny kurs złotego pozwala łagodzić wahania produkcji i zatrudnienia związane z występowaniem niektórych wstrząsów gospodarczych. Kiedy spada popyt zagraniczny na polskie produkty, to zmniejsza się też zapotrzebowanie na złotówkę, co powoduje spadek wartości (depresiasi) polskiej waluty. Dzięki temu polscy producenci mogą obniżyć ceny swoich towarów w euro, co umożliwia im zwiększenie sprzedaży za granicą, a tym samym rekompensuje lub przynajmniej łagodzi początkowy spadek sprzedaży ich produktów.

Główną **WADĄ** kursu płynnego jest **ryzyko kursowe**. Rozpiętość wahań kursu może być duża, przez co przedsiębiorcom trudno jest ustalić opłacalność transakcji zawieranych za granicą. Zawarta dziś transakcja eksportowa czy dokonana za granicą lokata kapitałów, które są opłacalne przy obecnym kursie, mogą się stać zupełnie nieopłacalne przy innym kursie.

Oslabienie krajowej waluty, czyli deprecjacja, skutkuje zwiększeniem obciążeń podmiotów (firm i gospodarstw domowych), które mają zobowiązania denominowane w walutach obcych. Muszą one przeznaczyć więcej krajowej waluty na spłatę np. kredytów walutowych. Dodatkowo na niekorzystny dla kredytodawców kurs walutowy nakłada się spread, czyli

Kurs walutowy

różnica pomiędzy kursem kupna a kursem sprzedaży. Bank wypłaca kredyt walutowy w złotych po kursie kupna, ale raty spłaca się już po kursie sprzedaży.

7. Podsumowanie

Zakończyliśmy lekcję poświęconą kursom walutowym. Dowiedziałeś się, że na przestrzeni dziejów kurs walutowy kształtował się różnie i różna była podstawa do szacowania jego wielkości.

Obecnie w większości krajów stosuje się kurs płynny, który jest ceną waluty ustalaną w wyniku popytu i podaży. Niemnie jednak czynniki o charakterze psychologicznym czy spekulacyjnym również mogą wpłynąć na wartość walut obcych.

Płynny kurs walutowy wiąże się z ryzykiem kursowym. Deprecjacja waluty krajowej oznacza wzrost zobowiązań zaciągniętych w walutach obcych. Okazuje się nierzadko, że po kilku latach spłaty kredytu, zaciągniętego w wysokości 100 tys. zł (w przeliczeniu na złotówki), pozostaje do spłaty więcej niż 100 tys. zł.

8. Literatura

1. Zabielski K., *Finanse międzynarodowe*, WN PWN, Warszawa.
2. Milewski R., Kwiatkowski E., *Podstawy ekonomii*, WN PWN, Warszawa.